

Dosarul nr. 2ra-1051/19

Prima instanță - (Judecătoria Chișinău, sediul central) R. Pulbere

Instanța de apel - (Curtea de Apel Chișinău) V. Clima, A. Malîi, E. Palanciuc

ÎNCHEIERE

29 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Svetlana Filincova
Dumitru Mardari

examinând admisibilitatea recursului declarat de avocatul Vasile Pruteanu în interesele lui Dumitru Matei și Pavel Dudac, recursului declarat de Ministerul Justiției a Republicii Moldova și recursului declarat de Procuratura Generală a Republicii Moldova,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Vasile Pruteanu în interesele lui Dumitru Matei și Pavel Dudac împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova, cu privire la repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 30 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a ț ă :

La 3 noiembrie 2017 avocatul Vasile Pruteanu a depus în interesele lui Dumitru Matei și Pavel Dudac cerere de chemare în judecată, împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală, solicitând încasarea din bugetul de stat, prin intermediul pârâtului, a sumei de câte 200 000 de lei pentru fiecare cu titlu de compensație pentru repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată a indicat că la 12 iunie 2016 a fost pornită urmărirea penală pe cauza penală intentată conform art. 27, 145 alin. (2) lit. i) din Codul penal, în cadrul căreia, la 12 iunie 2016, reclamantii au fost reținuți, iar la 14 iunie 2016 li s-a înaintat învinuirea, fiindu-le incriminată comiterea infracțiunii menționate, adică, tentativă de omor intenționat, săvârșită de două sau mai multe persoane, la aceeași dată ambilor aplicându-se măsura preventivă, arest preventiv, prelungit ulterior până la 27 iulie 2016, iar la 7 iulie 2016, prin decizia Curții de Apel Chișinău, au fost eliberați din stare de arest preventiv.

La 18 august 2016, prin ordonanța Procuraturii Botanica mun. Chișinău, ambii au fost scoși de sub urmărirea penală pe motiv că acțiunile lor nu întrunesc elementele infracțiunii.

Astfel a invocat că, urmare a acțiunilor abuzive și nefondate ale organelor de drept, în perioada 12 iunie 2016 - 18 august 2016, în privința reclamanților au fost efectuate următoarele acțiuni: recunoașterea în calitate de bănuți și învinuți în comiterea unei infracțiuni excepțional de grave, în privința lor a fost aplicată arestarea preventivă, măsură în care s-au aflat câte 26 de zile fiecare.

Reclamanții au suportat daune morale considerabile, prin care le-a fost afectată sănătatea psihică, manifestată prin stres nervos, insomnie, tremur, tahicardie, depresie simptome de spaimă, impact negativ relațiilor cu prietenii, pierderea încrederii în obiectivitatea organelor statului.

Prin hotărârea din 11 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul central, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Vasile Pruteanu în interesele lui Dumitru Matei și Pavel Dudac împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală, cu privire la repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

S-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Dumitru Matei și Pavel Dudac suma de 10 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral și 1 000 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată pentru fiecare, în rest acțiunea s-a respins ca neîntemeiată.

În motivarea soluției adoptate, instanța de fond a conchis că, reieșind din reglementarea art. 284 alin. (1) din Codul de procedură penală, scoaterea persoanei de sub urmărirea penală este actul de reabilitare, circumstanță care în coroborare cu art. 6 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 acordă reclamanților dreptul la repararea prejudiciului, în mărime și modul stabilit prin prezenta lege.

Astfel, ordonanța de scoatere de sub urmărirea penală pe motiv de reabilitare și cu încetarea procesului penal este dovadă legală și suficientă ce denotă tragerea ilicită a persoanei la răspunderea penală și acordă reclamanților dreptul de a pretinde repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și instanței de judecată.

Instanța a reținut că la stabilirea cuantumului prejudiciului moral, s-a luat în considerare faptul că prin ordonanța procurorului reclamanții au fost puși sub învinuire, fiindu-le incriminată tentativă la comiterea unei infracțiuni excepțional de gravă, și faptul că în privința acestora a fost aplicată cea mai severă măsură preventivă - arestul preventiv, durata ținerii sub arest fiind prelungită, în interiorul acestor termene reclamanții fiind implicați în cadrul acțiunilor procesuale.

Respectiv, a reținut că sunt întemeiate argumentele reclamanților cu privire la faptul că au suportat suferințe morale, stabilind cu titlu de despăgubire a prejudiciului moral suma de câte 10 000 de lei pentru fiecare reclamant.

La 18 octombrie 2018, Procuratura Generală a declarat apel împotriva hotărârii din 11 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul central, solicitând casarea ei și emiterea unei hotărâri noi cu de respingere a acțiunii.

La 22 octombrie 2018, Ministerul Justiției a declarat apel împotriva hotărârii din 11 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul central, solicitând casarea hotărârii, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

La 6 noiembrie 2018, avocatul Vasile Pruteanu, în interesele lui Dumitru Matei și Pavel Dudac, a declarat apel împotriva hotărârii din 11 octombrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul central, solicitând casarea hotărârii în partea mărimii compensației pentru prejudiciul moral și a cheltuielilor de asistență juridică și adoptarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea înaintată să fie admisă integral.

Prin decizia din 30 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-au respins cererile de apel declarate de avocatul Vasile Pruteanu în interesele lui Dumitru Matei și Pavel Dudac, Procuratura Generală și Ministerul Justiției și s-a menținut hotărârea din 11 octombrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul central.

La 14 martie 2019, avocatul Vasile Pruteanu, în interesele lui Dumitru Matei și Pavel Dudac, a declarat recurs împotriva deciziei din 30 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond în partea ce ține de cuantumul compensației pentru prejudiciul moral și a cheltuielilor de asistență juridică, cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral.

În motivarea recursului, avocatul Vasile Pruteanu a invocat că decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe sunt parțial neîntemeiate, din motiv că instanțele de judecată au interpretat în mod eronat legea și au aplicat eronat normele de drept material, fapt ce a dus la adoptarea unei hotărâri nefondate.

Astfel, a indicat că prin hotărârile adoptate, instanțele de judecată au constatat încălcarea de către organul de urmărire penală a Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, însă suma despăgubirilor pentru prejudiciul cauzat, precum și suma achitata pentru acordarea serviciilor juridice, sunt neproporționale suferințelor și cheltuielilor suportate.

La 19 martie 2019 Ministerul Justiției a declarat recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei din 30 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 11 octombrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul central, cu emiterea unei hotărâri noi de respingere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului, a invocat că instanța de apel, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, a aplicat eronat normele de drept material și a apreciat arbitrar poziția participanților la proces și probele anexate la materialele dosarului.

Totodată, instanța de fond și instanța de apel nu au constatat și nu au elucidat circumstanțele importante ale cauzei, precum și, și-au bazat soluția pe fapte neprobate și declarative, în partea ce ține de constatarea faptului precum că, ca consecință a cauzei penale, reclamanții Dumitru Matei și Pavel Dudac au avut de suportat careva suferințe fizice și psihice, frustrări și lezare a reputației persoanele.

A reținut că la caz nu au fost prezentate probe concludente, utile, veridice și legale în justificarea celor invocate în acțiune, fapt ce contravine reglementărilor art. 118 din Codul de procedură civilă.

A menționat că la materialele cauzei nu există nici un act procedural definitiv și irevocabil al instanței de judecată sau a organului ierarhic superior, prin care s-a stabilit ca fiind ilegale acțiunile organului de urmărire penală.

Nu au fost constatate ca fiind ilicite acțiunile organelor de drept întreprinse pe marginea cauzei penale, în cadrul căreia Dumitru Matei și Pavel Dudac au avut

calitate procesuală. Aceste acțiuni procesuale nu au fost declarate ca fiind ilegale nici de procurorul ierarhic superior nici de către instanța ierarhic superioară, mai mult, nu au fost trași la răspundere penală și nu au fost condamnați ilegal.

A menționat că prin ordonanță din 2 iunie 2014, emisă de către Procuratura Vulcănești, s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală a lui Dumitru Matei și Pavel Dudac, iar acest fapt nu declară într-un mod ilegalitatea acțiunilor procesuale efectuate, or, scoaterea de sub urmărire penală se referă la fondul cauzei și nu la legalitatea efectuării măsurilor procesuale.

La 28 martie 2019 Procuratura Generală a declarat recurs, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei din 30 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 11 octombrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul central, cu emiterea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat că la adoptarea hotărârilor contestate, instanța de apel și de fond au aplicat eronat normele de drept material și au dispus nejustificat încasarea despăgubirii pentru repararea prejudiciului moral.

În sensul dat, a menționat că reclamanții Dumitru Matei și Pavel Dudac au fost supuși unui control legal de către organele de resort ghidat de legea procesuală penală, ingerință admisă atât de legislația națională, cât și de cadrul normativ internațional.

Astfel că, reclamanții nu pot pretinde comiterea în privința lor a acțiunilor ilicite de către organul de urmărire penală, or, organul de urmărire penală a acționat în conformitate cu legea procesuală penală, fără a admite încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată și nu a comis fapte manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale.

Or, fiind supus controlului de profil, în rezultatul acțiunilor întreprinse de către organele de urmărire penală, s-a constatat că reclamanții Dumitru Matei și Pavel Dudac nu sunt pasibili tragerii la răspundere penală sau judecării din motivul că în acțiunile acestora nu sunt întrunite elemente constitutive ale infracțiunii, fapt care exclude temeinicia pretenției că aceștia ar fi fost trași la răspundere penală în sensul art. 50 din Codul penal, iar în acest sens acțiunile organului de urmărire penală sub nici o condiție nu pot fi tratate drept ilicite atât în sensul Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, cât și în spiritul Legii procesuale penale.

A concluzionat că reclamanții nu au dovedit prin probe admisibile faptul vătămării drepturilor personale nepatrimoniale privind integritatea morală, prezumție valabilă până la proba contrarie, totodată nefiind justificată și mărimea compensației solicitate.

La 16 mai 2019, Procuratura Generală a depus referință prin care a indicat că recursul declarat de avocatul Vasile Pruteanu în interesele lui Dumitru Matei și Pavel Dudac, este declarativ, neîntemeiat și urmează a fi considerat inadmisibil deoarece nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Materialele cauzei atestă că copia deciziei integrale a instanței de apel a fost expediată în adresa participanților la proces la 26 februarie 2019, fiind recepționată de Ministerul Justiției la 7 martie 2019 (f.d. 196).

Referitor la recursurile declarate de avocatul Vasile Pruteanu în interesele lui Dumitru Matei și Pavel Dudac și de Procuratura Generală, dovada legală de recepționare a acesteia lipsește.

Din aceste considerente, Colegiul consideră că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursurile în termen.

În conformitate cu art. din 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinând temeiurile recursurilor declarate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Astfel, instanța de recurs reține că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererile de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursurilor sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Colegiul reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanța de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural, și anume, dacă se invocă că instanța judecătorească a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Codul de procedură civilă, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din recursurile declarate nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanța de judecată nu este absolut. Există limitări implicit admise [cauza Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (a se vedea Botten împotriva Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmens împotriva Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse, Colegiul consideră că recursurile declarate de avocatul Vasile Pruteanu în interesele lui Dumitru Matei și Pavel Dudac, de Ministerul Justiției și de Procuratura Generală, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, sunt inadmisibile.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se declară inadmisibile recursurile înaintate de avocatul Vasile Pruteanu în interesele lui Dumitru Matei și Pavel Dudac, de Ministerul Justiției a Republicii Moldova și de Procuratura Generală a Republicii Moldova.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Svetlana Filincova

Dumitru Mardari